

IN MEMORIAM

Dr. Szántó Béla vezető főorvos*
1930 – 2015

A gerontológia az idősödés és az időskor tudománya (a "gerosz" görög melléknév magyar megfelelője "idős") három szakágat foglal magába. Ezek

- a geriátria – idősgyógyászat
- a szociális gerontológia – idősvédelmi szociális gondozás és
- a kísérleti gerontológia.

Dr. Szántó Béla az első kettő kiemelkedő, jeles tudósa, gyakorlati szaktekintélye volt.

Egy szeretett főnök életútja

Dr. Szántó Béla 1930. szeptember 16-án, Sajópüspökiben született. Orvosi diplomáját a Szegedi Orvostudományi Egyetemen 1956-ban kapta "cum laude" minősítéssel.

1956-tól 1961-ig a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház Belgyógyászati Osztályán mint alapító tag dolgozott. 1961-ben belgyógyászati szakvizsgáját is itt szerezte meg.

1961-től 1967-ig mint üzemorvos tevékenykedett. Üzemorvostanból 1968-ban szerzett szakképesítést.

Ezt követően a Miskolci Járási hivatal Egészségügyi Osztályán 10 éven át, 1967-től 1977-ig osztályvezetői feladatot látott el, ahol időközben, 1973-ban egészségügyi szervezéstanból is szakképesítést szerzett.

Államigazgatási és egészségpolitikai tevékenysége során úgy döntött, hogy az egyéniségéhez közelebb álló gyógyító munkához szeretne visszatérni, ezért megpályázta a miskolci Szociális Otthon (ma Őszi Napsugár Idősek Otthona) főorvosi állását. 1977. március 1-től harminc éven át a 460 helyes intézmény intézeti főorvosa volt. Nyugdíjazása után, 2007-től 2009-ig pedig további két évig vállalkozó orvosként helyettesített az intézményben.

Kiemelkedő szakmai tudásáért, tapasztalatáért, humanusságáért az intézmény lakói, dolgozói hamar elfogadták és megszerették.

* 1988 óta a MBE alapító tagja és iskolaorvosa.

Szakmailag folyamatosan fejlesztette magát, tanfolyamokat, különböző kurzusokat végzett. Az újabb ismeretek elsajátításával a betegellátás színvonalát emelte, a szakmai elvárásoknak mindig maximálisan megfelelt.

Az elsők között tett Geriátriai szakvizsgát, éveken át a munkatársak szakmai továbbképzéséről gondoskodott, felügyelte, szervezte és irányította az intézmény "humán erőforrásának" fejlődését.

A fiatalok képzését szívügyének tekintette. Hitt abban, hogy az iskolai és a gyakorlati oktatás megszerzésével válhatnak igazi segítő szakemberré. Ismereteit a rá jellemző szerénységgel, szinte észrevétlenül adta tovább. Gyógyító munkája során támaszkodott a beosztottak szakmai tudására, megbecsülte őket, megbízott bennük. "Áldott jó főnök volt" – mondták róla többen. Egy vezető főnővér pedig "szakmai és emberi példaképének" jellemezte.

Az otthon lakóinak egészségi állapota magas színvonalú gyógyító munkát igényelt, ennek az igénynek időt és fáradságot nem ismerve tett eleget. Szívesen dolgozott, szerette és tisztelte az időseket.

Lehetőségeit kihasználva javította a gondozottak egészségügyi ellátásának színvonalát, test-lelki állapotuk javulása érdekében. Elkötelezett gerontológusként nemcsak a betegséget, hanem az egész embert is gyógyította.

A különböző kórházi osztályok vezetőivel, a kollégákkal és egészségügyi dolgozókkal jó munkakapcsolatot alakított ki. A hierarchikus gondolkodás távol állt tőle. Hívő keresztény, gyakorló katolikusként az intézmények dolgozóira, a vezetőtől a takarítónőig egyformán tekintett.

"A lényéből a szeretet, a jóság sugárzott. Ha meglátuk a folyosón, egyfajta nyugalom töltötte el az embert. Közvetlensége, empatikussága, tisztelettudó és udvarias magatartása miatt egyformán szerették, tisztelték és becsülték a betegek, a gondozottak és a munkatársak. Fontos volt számára a lakók és dolgozók egészségi állapota, nyugalma. Bizalmasan kér-

dezett és cselekedett, türelme példaértékű volt. Mindenkit meghallgatott, mindenkihez volt egy kedves, jó szava. Akin csak tudott segíteni, segített. Egész életét alárendelte hivatásának, hitt a gyógyításban, hitt az emberi jóságban." – emlékszik Lukács Lászlóné vezető főnővér.

A Magyar Vöröskereszt és a Szociológiai Szakcsoport (*de milyen intézmény szociológiai szakcsoportja – megjegyzés tőlem, Szántó Annamária*) szervezésében tartott előadásainak vezérmotívuma az orvosi hivatástudat előtérbe helyezése volt a statisztika központú egészségügygel szemben.

Áldozatos munkássága elismeréséül több alkalommal magas kitüntetésben, elismerésben részesült:

1970: Vöröskeresztes Munkáért Érdemérem arany fokozata

1971: Egészségügyi Miniszteri Dicséret

1972: Honvédelmi Érdemérem

1986: Kiváló Munkáért Érdemérem

2005: Emlékplakett a Szociális Munka Napja alkalmából

2006: A Szegedi Orvostudományi Egyetem Aranydiplomája.

A sors különös kegyelmének tekintette, hogy aranydiplomáját személyesen vehette át.

Nyugdíjba vonulása után sem pihent, tovább dolgozott aktívan betegsége napjáig. Egy Lithoterápiás intézményben és az Auchanban üzemorvosi feladatot látott el, majd az Ózdi Kórház Geriátriai Osztályán dolgozott.

A Magyar Gerontológiai és Geriátriai Társaság alapító tagja

A II. Világháború után 1966-ban újraalakult Orvostudományi Társaságok között a Magyar Gerontológiai Társaság létrejötté egyben e sorok írója és Dr. Szántó Béla barátságának kezdete.

Mint alapító tagok csaknem 50 éven keresztül együtt vettünk részt minden tudományos előadáson, kongresszuson Budapesten és az ország különböző részein. Béla kiemelkedő orvosi hivatástudata abban is megnyilvánult, hogy intenzíven figyelemmel kísérte a Társaság legfrissebb közleményeit, kiadványait, felszólalásaiban, előadásaiban nagy-nagy szakmai

tapasztalatáról, felkészültségéről tett tanúságot. Ő maga is szervezett helyi és országos rendezvényeket, melyekre kiemelkedően sok résztvevő jelentkezett.

A közös ügyért folytatott küzdelemben elért eredményeink közül kettőt fontos megemlíteni:

1. 24 évi szívós "lobbyszás" után 1988-ban (*pontosítás szükséges – megjegyzés tőlem, Szántó Annamária*) elértük, hogy hazánkban is lehessen Gerontológus szakképesítést szerezni. Azelőtt a szakvizsgát csak az akkori Csehszlovák Gerontológiai Társaságon keresztül lehetett letenni magyar vagy német nyelven.
2. Az "Idősek Otthona" kifejezés ma már néhány sajnálatos kivételtől eltekintve országszerte minden intézmény nevében helyettesíti a régi "Öreges Szociális Otthona" vagy "Öreges Napközi Otthona" kifejezést. Mindketten hosszú évekig érveltünk a változtatás mellett, mellyel egyben felhívtuk a figyelmet arra a tényre, hogy az intézmények lakói között számos felnőtt korú is van, akiknek az egészségi és szociális körülményei az intézményben való elhelyezést szükségessé teszik.

Barátságunk elmélyült azáltal is, hogy számos szakmai elvi kérdésben is "egy húron pendültünk". Egy emlékezetes országos kongresszus alkalmával, melyen számos akadémikus, egyetemi orvostanár, jogtudós és egyházi személyiség is részt vett, közösen foglaltunk állást az aktív eutanázia ellen. Amikor pedig egy geriátriai osztályon az országban elsőként általam kezdeményezett ökumenikus kápolna felavatására hívtam, természetesen eljött és gyönyörű beszédet mondott a lélek szerepéről az idősellátásban.

Magánemberként családközpontú, természetes embernek ismertem meg. Nagyon szerette a Bükköt, a művészetet, közös utazásaink során sokat beszélt gyermekeiről, zeneművész-tanár feleségének fellépéseiről.

Közvetlen munkatársa, Lukács Lászlóné vezető főnővér szavaival: "Egész élete és munkássága egy hitvallásra, elhivatottságra, a segíteni akarásra, az idősek szolgálatára épült. Meggyőződésünk, hogy a munkájához a hitéből és a családjából merített erőt. Számunkra az örök ifjú, életerőt hordozó egyéniségét, kisugárzását hagyta itt emlékül, amiért hálasak vagyunk."

Szántó Annamária